

Oorlogsonderzoeker in de Peel

Gerard Geboers (1972)

Op 22 juni 1943 crashte een Engelse bommenwerper in de Groote Peel bij Asten. De aangeschoten bommenwerper had bommen aan boord en conform de voorschriften wierp de bemanning die af, wat onbedoeld leidde tot de volledige verwoesting van de vrij nieuwe ontginningsboerderij van de familie van Bussel. Geen van de zeven bemanningsleden zou de crash overleven. Gerard schreef er een tweetalig boekje over, waarvan ik de samenvatting tegen kwam op internet. Het bleek het tweede boek van zijn hand over thema's uit de oorlogsgeschiedenis van het gebied rond Asten en Someren. Alle reden dus voor een bezoek aan de oud-huisarts van Asten.

Huisarts

Gerard Geboers werd als tweede zoon geboren in een gezin in Asten-Heusden, dat uiteindelijk acht kinderen zou tellen. Zes van hen studeerden op het Willibrord, wel haast een familierecord, lijkt mij. Ook zijn eigen twee kinderen doorliepen met succes het gymnasium in de St. Jozefparochie. Gerard ging zelf naar het gym tussen 1966 en 1972, toen nog onder leiding van rector Pater van Pinxteren. Zijn opleiding tot huisarts voltooide hij in Nijmegen. Hij slaagde in 1982 en een periode van twee jaar waarnemen volgde in diverse gemeenten in de ruime omgeving van zijn geboorteplaats. Maar Asten bleef trekken en in 1984, een tijd van enorme krapte op de markt voor huisartsen, besloot hij zich er vrij te vestigen. "Gewoon bordje op de deur, nul patiënten en gewoon afwachten. Ik kon een praktijk beginnen in het huis van mijn schoonmoeder. In de beginjaren was dat hard werken, vooral ook omdat

foto: Rob Fritsen, Siris

ik alle bereikbaarheidsdiensten samen deed met een collega uit Lierop, die zich daar een half jaar eerder vrij gevestigd had. Maar de praktijk groeide en in 1995 kon ik hier even verderop in de straat in een nieuw pand met een compagnon aan de slag. Toen ik in 2010 om gezondheidsredenen moest stoppen, werkten we daar met drie huisartsen voor ruim 6000 patiënten. Ik ben bijna 27 jaar huisarts geweest in Asten en kijk daar met een goed gevoel op terug."

Onderduikerskampen

"Nadat ik mijn medische loopbaan beëindigd had en samen met mijn vrouw Ine geleerd had om te gaan met de beperkingen van haar ziekte, vulde ik mijn dagen met verhalen uit de Peel. Dat deed ik als IVN-natuurgids en Peelgids maar ook wilde ik achterhalen waarom mijn heerroom, Pater Jan Geboers, altijd gezwegen had over zijn activiteiten in de oorlogsjaren. Ik wist van het bestaan van een onderduikerskamp in de bossen op Hoogenbergen en later in Lierop. Mijn familie was nauw betrokken bij dat kamp, waarin zich aanvankelijk alleen jongemannen uit Den Haag schuilhielden om te ontkomen aan Arbeitseinsatz. Mijn heerroom was in de oorlogsjaren kapelaan in Someren-Heide en daarbij was hij aalmoezenier voor de onderduikers in Dennenlust, het kamp in Lierop. Naast enkele tientallen Nederlanders zouden daar ook 14 gestrande geallieerde piloten onderdak vinden. Bij de bevrijding kwamen er 42 mensen voor de dag. Het fascineerde me enorm." Gerard heeft er een dik boek over geschreven met de titel "Zij

foto: Hans Wasmus, Siris

woonden een jaar in een bos". Hij kon hierbij putten uit dagboeken, interviews, kampkrant D'Onderduiker, bewaarde brieven en plattegronden. Leden van de plaatselijke heemkundekring hebben in 2014 de plattegrond van het kamp gereconstrueerd op basis van de beschikbare plattegronden. Gerard begeleidt als gids wandelingen naar dit kamp. Daarnaast is hij actief als Peelgids en VVV-gids.

Crash bommenwerper

"Een nazaat van de familie van Bussel vroeg me of ik wilde helpen het verhaal van de crash van de Lancasterbommenwerper in de Grootte Peel op te tekenen", zoals in de aanhef beschreven. "Een Engelsman, een ver familielid van gezagvoerder Donald Jordan, had om informatie gevraagd, hij wilde een boek over Donald schrijven. Dat heb ik gedaan en het bezoek van die Engelsman, Graham Spence, in 2016 was aanleiding mijn verslag van die crash in boekvorm uit te geven. Afgelopen voorjaar heeft Graham zijn boek onder de titel 'For High Emprise' gepubliceerd, waarin ook mijn verslag verwerkt is. Ook staan foto's van mijn

foto: Josien van Geffen

gevaarlijk gewond was geraakt, werd zij opgenomen in een militair veldhospitaal en daarna nog langdurig in het ziekenhuis in Geldrop. Zij zou herstellen maar bleef ernstig gehandicapt. In de 80-er jaren had zij een prominente rol in de lokale oorlogsgeschiedschrijving. Spin-off daarvan was een hernieuwd contact met haar Engelse verplegers. Ook kwamen veel onderduikers, evacués, geallieerde veteranen en hun weduwen via haar in contact met hun toenmalige hulpverleners. Zij zette zich in voor het oprichten van herdenkingsmonumenten en gaf op scholen voorlichting over de

Tweede Wereldoorlog. Voor haar inspanningen kreeg Marietje zowel een Nederlandse als een Britse onderscheiding. Ik kon die documentaire maken met hulp van leerlingen van het Sint Lucas college in Eindhoven."

Gerard stelt in zijn boeken en verslagen de mens centraal. Wat drijft die mens, hoe redt hij zich als het leven extreme eisen stelt? In zijn beschrijving van de ogenschijnlijk onoplosbare dilemma's is de huisarts, die hij ooit was, nog immer aanwezig. Ik kan dat alleen maar beamen, want het gesprek staat bol van de passie voor de menselijke volharding in de vreselijke omstandigheden

waarin ze tijdens de oorlogsjaren verkeerden en hun vermogen om weer op te krabbelen uit een dal. Mij lijkt ook dat hij nog niet denkt aan stoppen, want er liggen nog genoeg projecten op de plank. De opnames voor een volgende film zijn immers al gemaakt en hij is weer bezig met een boek, dus horen we nog van Gerard. (www.gerardgeboers.nl)

'Levend oorlogsarchief' Marietje Kooistra speelt de hoofdrol in haar eigen film

Sommersse vrouw wil herdenkingsmonumenten realiseren. Op scholen vertelt ze over de impact van oorlog. En nu speelt ze de hoofdrol in een film.

Tony Peeters
t.peeters@ed.nl
Someren

Tijdens de Tweede Wereldoorlog raakte Marietje Kooistra-Kruif uit Someren zwaargewond. Ze redde het, maar bleef achter met ernstige beperkingen. Dat weerleidde haar en niet van een tiendertig jaren later help te bieden aan voormalige onderduikers, evacués, geallieerde veteranen en hun weduwen bij hun zoektocht naar hun voormalige hulpverleners. Haar levensverhaal is nu verfilmd door Gerard Geboers en studenten van het Sint Lucas.

De twintig minuten durende

Kooistra hielp tientallen jaren met het opsporen van hulpverleners

reportage is zondag twee keer te zien in buurtezender De Peelen in Cuper.

Uit de gemaakte beelden blijkt dat het hele leven van de Somersse in het teken staat van oorlog. Ze wordt door velen in Someren gezien als het belangrijkste, nog levende oorlogsarchief. Een vraagboek voor iedereen die nog iets wil weten over die periode.

Kooistra raakte in september 1944 levensgevaarlijk gewond bij beschietingen waarna ze werd opgenomen in een militair veldhospitaal. Vervolgens werd ze naar het ziekenhuis in Geldrop gebracht waar ze lange tijd lag om aan haar herstel te werken.

In 1980 raakte ze betrokken bij de lokale en regionale geschiedschrijving over de oorlog. Ze zet zich onder meer in voor het oprichten van herdenkingsmonumenten en geeft voorlichting over de Tweede Wereldoorlog op scholen. Voor haar inspanningen kreeg ze zowel een Nederlandse als Britse onderscheiding.

Geboers heeft al deze zaken in zijn reportage verwerkt. Die wordt zondag om 13.30 en 15.00 uur versuimd. Bovendien is film geeft bij een korte presentatie over zijn werkwijze. De toegang is gratis.

• Marietje Kooistra uit Someren wordt gezien als 'levend oorlogsarchief', een vraagboek voor iedereen die iets wil weten over die periode. FOTO: BUREAU

hand in zijn boek. De kennismaking heeft tot een bijzondere vriendschap geleid. Mijn laatste project is een documentaire van 22 minuten over het oorlogsverleden, in de goede zin van het woord, van Marietje Kooistra-Kruif. Haar leven stond vrijwel geheel in het teken van de Tweede Wereldoorlog. Nadat zij bij beschietingen tijdens de bevrijding in 1944 levens-